

AUKŠTAITIS

LS Utenos rajono tarybos leidinys. Laikeštis ne tik aukštačiams.

1993 m. vasario 26 d. Nr. 3 (34)

UTENOS RAJONO KOMITETUI
STASIO LOZORACIO ISRINKIMUI REMTI
Dėkojame už nuoširdų Jūsų darbą rinkimuose. Galla, kad nepavyko jų laimeti Stasui Lozoraičiui. Tačiau tai, ką esame kartu padarė, neliks be naudos, nes atlikome didelį šviečiamajį darbą. Jis duos valsius per kitus rinkimus. Todėl išlikime darbštūs ir ryžtingi. Mūsų daraukia dideli darbai.

Su pagarbą,

Komiteto Stasio Lozoraičio
išrinkimui remti vardu Aleksandras ABISALA
Vilnius, 1993 m. vasario 17 d.

Ačiū už darbus Lietuvai

Utenos rajono Komiteto Stasiui Lozoraičiui remvardu reiškiau nuoširdžią padéką krikščionių demokratų partijai, lietuvių tautininkui, politinių kalinii ir tremtinii sajungoms, Utenos skyriaus šaulių rinktinei, Lietuvos Sąjūdžiui, Utenos miesto ir rajono katalikų bažnyčių vadovams, daugeliui Utenos miesto ir rajono žmonių, asmeninėlui aktyvumu prisidėjusių rinkiminėje kampanijoje.

Vytautul Braukyt, Emiliai Fedaravičienei, Janina ir Algirdul Palkiams, Mečislovui Smataviciui, Pranui Garnevičiui, Stanislavui Laurinavičiui, Audronei Stankūnienei, Rimantui Vilučiui, Juozui Gediminui ir Rimai Norkūnam, Algimantui ir Eugenijai Kirelliams, Vandal Norkūnienei, Albinui Pakeniui, Marytei Kindurienei, Donatui Cepukui, Romualdui Mikulėnu, Eglei Merkytei, Robertui Mikužui, Petru Gallauskui, Valentiniui Lasienei, Liudui Uskenei, Alvydui Danauskui, Vidmantui Pimpeli, Kristina ir Artūrui Bačiūliams ir daugeliui kitų, nepalstamai dirbusių visą S. Lozoraičio rinkimų maratono laiką.

Pagarbą ir padéką yra pelnę Utenos miesto ir kaimų žmonės, dirbę priešrinkinių agitacinių darbų. Daugelyje rajono apylinkių ir kaimų jų dekā įsikūrusių agitacinių medžiagų platinimo punktais: Leliūnuose, Užpaliuose, Antalgėje, Vyžuonose, Biliakiemyje, Salduiškyje, Kirdeikiuose, Vilučiuose, Sirutenuose, Tauragnuose. Juozas Zaranka, pésėlomis apéjės dviejų rinkimų apylinkių kalmus ir viensėdijas, Konstantina Sribienė, Eleonora Zarankaitė, Pranas Zukas, Dalia ir Antanas Mikolaičiai, Genovalė Tijūnaitienė, Antanas ir Rima Simonellai, Jonas Tutinas, Kazimieras Preikša, Olga Galinanova, Julius Jackevičius, Bronius Skardžius, Stasė Morkūnenė, Regimantas Taraškevičius, Ona Kažukauskienė, Vanda Saučiūnenė ir daugelis kitų, paslaukoju stalinus bendram tikslui.

Esame dekingi ir visai nepažiustumėms žmonėms, kurie atėdavo, prasydami naujesnės spaudos ar agitacinių medžiagų išplatinimui ir ši darbą atliko doral ir be priekaištu.

Kaip niekad anksčiau agitacija suaktyvėjo miesto pramonės įmonėse ir organizacijose: Utenos LEKG, akcinėje bendrovėje „Utenos trikotažas“, AB „Mėsa“ ir AB „Pieno produktai“, miesto ir kaimo mokyklose: Valkutėnu, Leliūnu, Užpaliu, Kirdeikiu, Tauragnu, Utenos katalikiškoje „Saulės“ vidurinėje mokykloje, Utenos pirmoje, ketvirtuoje, šeštoje mokykloje. (Ką čia slėpti), ne viena mokytoja ir ašarą paslapčia nubraukusi, tėsė pradėta darbą. Kaip tik čia, mokyklose, ir buvo ypač sunkus darbas.

Reikėtų išvardinti ir geru žodžiu paminėti žmones, dirbusius rinkimų apylinkių komisių; jų susidarytai daugiau kaip šimtas. Dar aplė šlimta reikštė nepamiršti dirbusių rinkimų stebėtojais. O kur dar parašū rinkėjai, per trumpą laiką surinkę 1,5 tukst. parašų?

Zmonėms, parėmusiems S. Lozoraičio rinkimų Komitetą finansinė — labai dekū. Jų pagalba pravertė prisedant prie milžiniškų rinkimų kampanijos išlaidų. Kaipgi nepadékoti mūsų rajono rinkėjams, kurių suskaiciuotume daugiau nei 12 tūkstančių, atėjusų prie rinkimų urnų su tvirta nuostata už mūsų kandidatą Stasi Lozoraiči?

Zodžiu, dirbdami bendrą Tautos darbą, išaugome ir skaičiumi, ir dv asia. Dabar gali labai svarbu suburti šluos žmones ateičiai. Jų reikės kilnėms ir svarbiems darbams mūsų Lietuval. Ačiū Jums!

St. ZILYS



Trumpalakė lžymaus Amerikos lietuviu, JAV aplinkos apsaugos agentūros valdytojo, tiesiogiai atsakingo JAV prezidentui, Valdo Adamkaus vlešnagė Utenoje tapo neužmirštamai įvykiu mūsų krašto žmonėms. Visų norinčių susitikti su šiuo autorite-

tingu lėšivijos atstovu Utenos kultūros rūmu salė neįpėjė sutalpinti (žūr. G. Tumonio nuotr.).

Tačiau V. Adamkui susitikti su Utenos pramonės darbuotojais daugelio stambiujių įmonių vadovai nenorėjo leisti iki paskutinės dienos.



Be gausybės laiškų, gėlių ir suvenyrų, skirtų V. Adamkui ir S. Lozoraičiui, rinkimų kampanijos metu kandidatui į Prezidentus buvo perdotas tautodailininko paveikslas „Ubagų sala—Lietuva“. „Gelbékite ją“, — praše autorius. Už simbolinį lietuviškos duonos kepalą svečias paprašė padėkoti taurial moterai Almai Araminienei iš Grigičių kaimo.

Utenos rajono gamtininkų svečių knygoje V. Adamkus paliko įrašą: „Kad Lietuvos laisvė švytėti žmonių širdyse, o jos

gamta suteiktų jems saugumą ir gerbūvi. Utena, 1993 02 10.“

Nenuostabu, kad naujojo JAV Prezidento B. Clintono Vyriausybė iš visų 10-ties aplinkos apsaugos teritorijų administratorių paliko tik viena — p. V. Adamkui. O mes susirūpiome, ar V. Adamkaus puolimas Lietuvoje neperaugus iu puolimą Užjūryje? Juk tu puolė rankos ilgos ir voratinkliai kibūs.

„Aukštačio“ fotoreportažas
A. Sinkevičius nuotr.

10 neatidėliotinų priemonių

Pripažstant, kad dėl sudėtingos ekonominės situacijos Lietuvoje ir apie ją sausros padarinį. Agrarinės reformos vykdymo klaidų, įvairių institucijų darbuotojų, taip pat ūkininkų darinų vadovų pareigų nevykdymo, Lietuvos žemės ūkis 1992 metais patyrė didelių nuostolių.

Vienintelis keliais išeiti iš susidariusios padėties yra kuo greičiau užbaigtai žemės ūkio privatizavimą, remti besikuriančius ūkininkus ir sudaryti sąlygas jiems rentabilai ūkininkauti. Šio proceso stabdymas ir pastangos visomis išgalėmis palaikti kolektivinę ūkininkavimo formą, atitinkas problemų sprendimą ir atneš dar didesnius nuostolius — ir sunkumus Lietuvos žemės ūkiui.

Pavyzdžiu Lietuval te-

gali būti Vakarų Europos šalių — Danijos, Olandijos, Svedijos, Vokietijos žemės ūkio tvarkymas.

Manome, kad būtina:

1. Tobulinti žemės ūkio reformos bei žemės ūkio įmonių turto privatisavimo norminius dokumentus. Ti-

ksilinant įstatymus ir Vyriausybės nutarimus, supaprastinti ir paspartinti žemės suteikimą ir likusio nepaskirstyto turto įasmeninimą. Numatyti, jog ten, kur trūksta žemės, jis būtų grąžinama visiems vienodu procentu mažiau. Iš likusio nepaskirstyto turto padidinti kompensacijas ilgesnį laiką kaimo išdirbusiems, bet dabar gyvenantiems miestuose.

Juridiniams asmenims žemės ūkio paskirties žemę leisti įsigytu užbaigus žemės reformą.

2. Pavesti Vyriausybėi paruošti programą (ir numatyti biudžete lėšas) skatinant privačių ir bendrovinių techninio aptarnavimo struktūrų kūrimą žemės ūkyje. Remti smulkias ir kooperatinės įmonės ir verslus kaimo, ypač stambesnės gyvenvietėse, siekiant kurti naujas darbo vietas.

3. Ipareigoti socialinės globos tarnybas organizuoti vienišų pensininkų ir invalidų ūkio aptarnavimą (falkų pristatymas, sklypelų apdirbimas ir pan.).

4. Ipareigoti Mišku ūkio ministeriją paspartinti miškų grąžinimą savininkams ir jų privatizavimą.

Mišku ūkio ministerija privalo skubiai parengti taisyklės ir tvarką lengvinėmis sąlygomis aprūpinti padarine miško maždžią ir malkomis besikuriančius ūkininkus ir žemės ūkio bendroves.

5. Suteikti Vyriausybėi

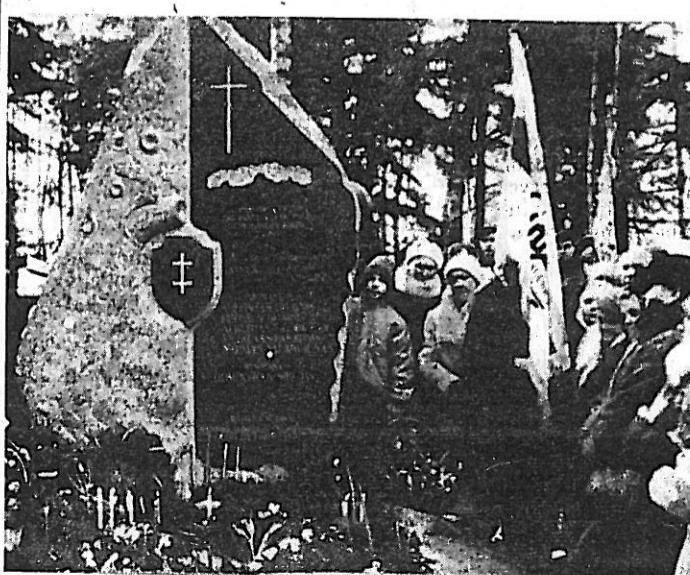
įgalojimus reformos laikotarpiu įteisinti vietinės valdžios veiklą, prireikus, atleisti nevykdžiusius pareigų vadovus ir pareigūnus. Sustiprinti agrarinų tarnybų, viršalčių ir kitų vietinių vadovų atsakingų už žemės ūkį, atsakomybę už reformos darbų nevykdymą.

6. Panaikinti žemas monopolines žemės ūkio produkcijos supirkimo kainas ir jas priartinti prie maisto produkto rinkos kainų.

Kontroliuoti stambų monopolinių žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių veiklą, ypač kainų srityje. Sudaryti sąlygas, skatinančias produkcijos supirkimo ir perdirbimo įmonių konkurenciją.

Supirkimo kainų palaikeymui, netaikyti žemės ūkio produkcijos eksporto į vaikų rinką, kur kainų mas-

(Nukelta į 2 psl.)



Simboliška, kad šis Vyt. Giedraičio sukurtas paminklinis akmuo žuvusiems septyniems mūsų krašto partizanams buvo atidengtas ir pašventintas būtent vasario 16-a. Nors buvo pakviesti visų mokyklų kolektyvai, bet iškilimėse matėme tik vieną — kitą mokytoja, ir dar rečiau — mokinį. Ką darysi, žvarbus žemos vėjas — ne mūsų sergančiai visuomenėi.

Jaudinančios dekanos P. Adomonio, B. Juodzevičiaus, žuvusių partizanų serijų, buvusio politkalinio M. Sprindžio ir kitų mintys, pasakytos Nolėnų kaimo pamiskėje keliems šimtams

susirinkusiu, sukelė gilių apmastybų prasmę ir kainą:kal sušalęs ir išalkęs, šlapiomis, kruvinai nutritromis kojomis, niekieno nelaukiamas ir nekviečiamas elni dešimtis kilometrų, bėgi basas per gruodą, brendi per pelkes, ištūnai po keletą valandų lediniame vandenye, tik viltis, tik karštas laisvės troškimas verčia rinktis pjudomo žmogaus būvi. O Dieve, kiek gyvybių sudėta po slenkščiu, per kuri žengiamie iš vergijos...

(V. Adomėnas „Kas apverks jų dalia?“)
G. Tumonio nuotr.

Mūsų pastebėjimai

Priešrinkiminės agitacijos metu vienas kaimietis nuoširdžiai pripažino: „Kam čia vargstate? Juk kaip pasakys mūsų bendrovės pirmininkas VI. Repečka, taip Radeikiuose ir balsuos!“

Tada nepatikėjome, kad dar teberia tokia stipri buvusių kolūkių pirmininkų įtaka kaimo žmonėms. Tačiau teko stebeti prezidento rin-

kimu elgą Radeikiuose. Dalis rinkėjų atėjo balsuoti, neturėdami asmenybę, patvirtinančio dokumento.

Rinkimų metu lankėsi ž. ū. bendrovės pirmininkas (ne Radeikiuose, o rajono rinkimų komisijos narys) Vladas Repečka ir aktyviai klūsisi į apylinkės komisijos darba, darė spaudimą komisijai. Rinkiminės komisijos narių balsavimas — leisti ar neleisti išduoti balsavimo bilietais neturintiems dokumentu, tieslog stebino. Kitaip tariant, Seimo priimtas Prezidento rinkimų įstatymas

koreguojamas... Radeikiuose, 5 komisijos narių su pirmininku V. Karallumi (partinės organizacijos sekretorius) balsavo už tai, kad būtu leidžiama pažeti rinkimų įstatymą... Ju pažiūstame. 2 narių balsavo prieš.

Rinkimų rezultatai Radeikiuose irgi kalba už save: iš 427 rinkėjų 294 balsavo už A. Brazauską. Matyt, tas žmogelis nemelavo...

Rimantas VILUTIS,
Regimantas TARASKEVICIUS

SESERYS PRANCIŠKONĖS



Dolorita Butkus ir Mi-
chelė Garlas-Garlauskaitė
— lietuvaltės, iš Amerikos
atvykios mokyti mūsų
vaikučių, nuliudo dėl mū-
sų tautos apsisprendimo.
Juk demokratiniuose Va-
karuose už S. Lozoraitį bal-

savo 85 proc. mūsų tau-
tiečių. Už S. Lozoraitį bal-
savo net ir sunkiai demo-
kratėjančios Rusijos lietu-
vai. Tačiau seselės — taip
švelnial jas vadina moki-
nių ir bendradarbiab-
litytinus, kad klystan-

E. FEDARAVICIENĖ

TRUMPAI-DRŪTAI

ISTATYMAS JŪ SUPRATIMU

Prezidento rinkimų įstatymo 52-ame straipsnyje aiškiai pašakytą: „atvykės į balsavimo patalpą, rinkėjais pateikia apylinkės rinkimų komisijos narių balsavimo pažymėjimą, pasą ar kitą dokumentą, patvirtinantį jo asmenybę ar pilietybę“...

Tačiau 11-os Radeikių rinkimų apylinkės komisijos pirmininkas Valentinas Karalius komisijos narj, pareikalavus šiu dokumentu iš rinkėjų, perspėjo: — „Baik šposus!“

* * *

PŪSE TIESOS = ?

Agituodamas už A. Brazauską kandidatūrą, pensininkas Albertas Meidus vasario 10 d. „Utenyje“, straipsnyje „Už tenka pažadu“ rašė: „gerliau žvirblis rankoje...“ Jei autorius būtų pasiskelbęs, kad tas „negandas praejės“ pensininkas A. Meidus — ne šiaip sau pensininkas, o partijos veteranas, buvęs partkomo instruktoriaus — paprastas ir patiklus skaitojas būtų lengviau susiorientavęs, kas toks nori išpirštis mums „žvirblį“.

* * *

PRANASYTĖ PILDOSI

„Greičiausiai ir A. Brazauskui laimėjus nenutrūktų bendravimas, tačiau, palanku momentu tautai sustiprėti naujomis jėgomis prarastume negrūtamai“. S. STOMA 1993 01 26

* * *

ISPRUSIMAS

Jau turintis balsavimo teise ir trokštantį geriausią atestato pažymėjų IV vidurinės mokyklos abiturientę, pamaciusi būriais i-kultūros rūmus skubančius žmones, susidomėjė ir draugės paklausė, kas čia vyks?

— Siandien Utenoje susitikiimas su Valdu Adamkumi, — atsakė ši.

— O kas tas Valdas Adamkus?

* * *

PATOGUMAI

Kol Utenos rajono centrinės ligoninės vairuotojas Deimantas Zemaičius apvažinė-

ja ligoninės „Moskviciumi“ ir sutvariko visus savo asmeninius reikalus, gydytojai pėsute lanko ligonius pagal iškvietais.

MADINGAS POKALBIS

Dažnas dabar klausia sutiktą draugą:
— Kaip gyveni?
— Sergu su visa liaudimi, — populiarusias atsakymas.

KĖDES REIKSMĖ

Dar ne visiems tenka veržtis diržus: vidutinis gamyklių ir įmonių vadovų atlyginimas Utenoje 65 tūkstančiai talonų.

BARJERAS

Pagal Utenos regiono valstybės kontrolierių teikimus į prokuratūrą atiduota 21 byla, tačiau dar ne viena nėra išspresta.

* * *

KOVOS BUDAI

4 metai vyks kova tarp Utenos pensionato administracijos ir darbuotojų. „Karvo veiksmų“ teritorija plečiasi ir jau siekia Vilnių. Darbininkų sąjunga kreipėsi į visas valdžios instancijas, beje, ir į Utenos apygardos deputatą P. Gylį. Pagalbos kovoje prieš neteisėtumą nesulaukta iš niekuri...

Pensionato administracija kovai su Darbininkų sąjungos reikalavimais ėmësi kraštutinio žygio: organizuojamas senelių bado streikas.

Iš rajono darbininkų sąjungos konferencijos

* * *

ANTIREKLAMA

Norint, kad per vietinę televiziją būtų parodytas 15 min. trukmės rinkimų štabo sukurtais videofilmais, apie S. Lozoraitį, j. p. A. Silinsko sąskaitą buvo pervaista 66 tūkstančiai talonų. Už šiuos pinigelius Utenoje 4 kartus buvo parodytas „kokteilis“, kurio pabaiga buvo keista: į kliją įmontuoli kadrui, užakcentavę ne S. Lozoraitį, o jo konkurentą.

bėn pareigūnus, dėl kurių kaltės išgrobstytas turtas, pagal nustatytus faktus.

8. Lietuvos Bankui teikti Vyriausybės numatytais atvejais lengvatinius kreditus ūkininkams, palukanų skirtumą dengiant iš ūkininkų rėmimo fondo.

Sudaryti salygas, skatinančias privataus kapitalo investicijas į žemės ūkį ir jo produkcijos perdirbimo sferą.

9. Ipareigoti Žemės ūkio ministeriją parengti ūkininkų skatinimo (premiajimas, mokesčių mažinimas, kreditai lengvatiniems salygomis ir pan.) pavyzdingai ūkininkauti (už grynavaislius gyvullus, aukštus derlius, pavyzdinga agrotehnika, modernius pastatus ir t. t.) programą.

10. Artimiausiu laiku parengti ir pirminti žemės ūkio kooperacijos įstatymą.

Demokratų partijos frakcija S. PECELIUNAS
Krikščionių demokratų frakcija P. KATILIUS
Politinių kalinių ir tremtinių — Laisvės frakcija

B. GAJAUSKAS

Piliečių chartijos frakcija T. LIDEIKIS

Sajūdžio frakcija A. STASISKIS

Šias priemones ūkio padėčiai gerinti pasiūlė Tėvynės santaros frakcijos 1993 vasario 3 d. Tik ar bus Jos išgirstos Lietuvos Seimo daugumas? (Red. past.).

daugumos Lietuvos piliečių pasitikėjimas gali būti apviltas. Tik laikas parodys, kas yra kas. Dešiniuosios Jėgos padės, jeigu kai kurė eis į rinkos ekonomiką. Nors jau yra požymiai, kad

jei rūpīnysis eiliniu Lietuvos piliečiu, stiprins Lietuvos padėti tarptautinėje bendrijoje. Jeigu ne — siūlys kitą kelią. Istorija rinkimais nesibaigia.

V. PIMPE

Nesklandumai duju ūkyje

DEI OKINĖS-FINANSINĖS VEIKLOS PAZEIDIMŲ VALSTYBINĖS PANEVĖZIO DUJŲ ĮMONĖS UTENOS FILIALE

Valstybės kontrolės departamento Utenos apygardos vyriausasis kontrolerius M. Smatavičius, išnagrindėjęs valstybinės Panėvėžio duju įmonės Utenos filialo patikrimino medžiagą, nustatė:

Utenos miesto kooperatinų namų gyventojams 1992 m. rugpjūčio ir spalio mėnesiais už suskystintas dujas Utenos duju ūkis sąskaitų nepateikė,

nors į Aukštakalnio mikrorajone esantį cisterninį iрenginį rugpjūčio mėn. iplita 1470 kg suskystintų duju.

Už visą ipliltų į rezervuarus suskystintų duju kiekį pagal Utenos duju ūkio paleiktą sąskaitą, apmokoje Utenos valstybinės bučų ūkio remonto ir eksplotavimo valdybos eksplotuojamų namų gyventojai.

Dėl suskystintų duju trūkumo 1992 m. rugpjūčio – spalio mėn., Utenos mieste dujos balionuose turėjo būti parduodamos tik invalidams ir mirties alvejais. Per šį laikotarpį (spalio mėn. 19–30 d.), kada mieste nebuvò duju,

Utenos duju ūkis pardavė 42 duju balionus saviemis darbuotojams už 22932 talonus.

1992 m. Utenos duju ūkyje vyko tuščių apyvertininių balionų privatizacija. Abonentai, neišsiplirkę apyvertininių balionų, juos eksplotuoja nėmokamai. Tuo įmonėi daroma žala.

Utenos duju ūkyje, atrankos būdu patikrinus 1992 m. liepos mėn. mašinų kelionės lapus, nustatyta, kad juose nurodomi faktiškai pravažiuoti kilometrai, prie kelionės lapų nepridedami važlaršciai, nurašant kurą, vadovaujamas spidometro parodymais, nepilnai pildomi maršrutai.

1992 06 29 d. kelionės lapas Nr. 286429, mašina GAZ-53, valstybinis Nr. 98-72, maršruto Utena-Kupiškis-Utena-Norvaišiai—Utena

valdybos posėdžio, vykusio

1992 08 31 d. protokole Nr.

8. Utenos duju ūkui padaryta 30090 tal. žala (suma pasikeitė ivertinus, prie patikrimino akto Utenos duju ūkio paleiktame paaškinimajame rašte, papildomus duomenis).

Pažeidžiant 1992 05 26 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės potvarki Nr. 512 p, saviemis darbuotojams medžiagų pardoudos faktinėmis gavimo kainomis. Utenos duju ūkio viršininkui A. Klimui

pardousta medžiagą už 165,80 talono. Ivertinus medžiagų pabrangimą, viršininkui A. Klimui už medžiagas turėjo sumokėti 2142,99 talono. Įmonė padaryta 1986 tal. ir 23287 tal. įmonė padarytos žalos padengimai.

1. Pareikalauti Panėvėžio duju įmonės Utenos filialo medžiagų už 1838,38 talono.

Ivertinus medžiagų pabrangimą, vyr. inžinierius V. Rutkauskas už medžiagas turėjo sumokėti 25125,14 talono. Įmonė padaryta 23287 talonų žala.

Utenos duju ūkyje, atrankos būdu patikrinus 1992 m. liepos mėn. mašinų kelionės lapus, nustatyta, kad juose

nurodomi faktiškai pravažiuoti kilometrai, prie kelionės lapų nepridedami važlaršciai, nurašant kurą, vadovaujamas spidometro parodymais, nepilnai pildomi maršrutai.

2. Patraukti drausminėn atsakomybėn valstybinės Panėvėžio duju įmonės Utenos filialo viršininką A. Klimą ir vyr. inžinierius V. Rutkauską.

3. Apie sprendimo vykdymą informuoti Utenos apygardą iki 1993 m. kovo 17 d.

4. Sprendimą išsiusti valstybinei Panėvėžio duju įmonėi, Utenos filialui, V. Rutkauskui, A. Klimui.

Utenos apygardos vyriausasis kontrolerius M. SMATAVICIUS